

Habilitačný posudok

Habilitant: Mgr. art. Juraj Blaško, ArtD.

Oponent: doc. Mgr. art. Marcel Benčík, ArtD.

Grafický dizajn – vizuálna komunikácia, resp. byť grafickým dizajnérom – vizuálnym komunikátorom je pre mnohých z nás povolanie, ktoré sa často prejavuje v určitej teatrálnosti výsledku – produktu – diela. Aj keď si to niekedy neradi priznávame, sme radi, ak sme hviezdami tohto predstavenia.

Juraj Blaško je svojim portfóliom a dizajnerským prístupom univerzálnym typom dizajnéra. Jeho prácu je možné opísať prostredníctvom akéhokoľvek média, v ktorom sa pohybuje, no ja sa sústredím najmä na dizajn kníh. Z obsahového hľadiska sú najcharakteristickejšie knihy pre umenie alebo v širšom zmysle pre kultúru. Tu Juraj najčastejšie „parkuje“.

Ne-viditeľný JB

Juraj Blaško je sprostredkovateľom. Je sprostredkovateľom obsahu autora divákovi. Kvôli dôležitosti obsahu potláča vlastnú vizuálnu exhibíciu a sústreďuje sa na zrozumiteľnosť jeho komunikácie a neustále udržuje spracovávaný obsah v roli hlavného hrdinu svojej práce. Neinterpretuje, nepreháňa, nezavádza, neprikrášľuje, nemystifikuje, nekomentuje a nehodnotí. Adekvátnosť je charakteristickou metódou v jeho dizajne. Obraz (fotografiu, dielo, informáciu) a text (kurátorsky, popis, bibliografiu) reprodukuje, organizuje, sprehľadňuje – pre obraz a text vymedzuje adekvátny priestor. Rovnako sa správa k fyzickej podstate výstupu svojej práce – hľadá adekvátny papier, väzbu, proporcie. Skúma a formuluje harmóniu knihy v jej vnútri i v médiu (forme). Neustále má pri práci dvoch imaginárnych prísediach – autora/autorov obsahu a diváka/čitateľa/užívateľa. Prvého spomenutého počúva a pomáha mu prostredníctvom knihy rozprávať obsah jazykom dizajnu. Druhému sa snaží reprodukovaný/sprostredkovaný obsah predstaviť jazykom, ktorý je zrozumiteľný a logický. Logika konštrukcie dizajnerskeho výstupu je po adekvátnosti hneď druhá v dôležitosti jeho pracovných postupov. Každý projekt buduje na základe vopred navrhnutého a počas celého procesu práce používaného vzorca. Po pár úvodných stranách divák/čitateľ nachádza logiku a geografiu usporiadania obsahu. Od tohto vzorca – logika/ergonómia – odbočuje len výnimočne alebo vôbec. V konštruovaní knihy je veľmi dôsledný. Až natoľko dôsledný, že to môže spôsobiť absenciu momentu prekvapenia, ktorý je v dizajne rovnako dôležitý ako pevný princíp.

Kolaboratívny JB

Juraj Blaško uprednostňuje prácu v dizajnerskom tíme, o čom svedčia projekty, na ktorých v minulosti pracoval najmä s Matúšom Lelovským alebo v súčasnosti napríklad s Petrom Nosálom. Habilitant neprekračuje, možno povedať radšej úzkostlivo dodržiava svoju metodológiu práce. Paradoxne ju však prirodzeným spôsobom integruje do postupov svojich spolupracovníkov. Ak jeho kolega uplatňuje skôr princípy spektakulárnosti – Juraj ich prirodzene upokojuje a stráži prehľadnosť, usporiadanosť a čitateľnosť prezentovaného obsahu. Nemá potrebu definovať vizuálny charakter výstupu. Snaží sa ho chápať, stotožniť sa s ním a urobiť všetky potrebné kroky, aby sa nevymkol z pod kontroly a udržal si vnútornú integritu a už vyššie spomínanú logiku celku. Nie je dôležitá odkiaľ idea – koncept prichádza, ale ak už sa s ňou/s ním stotožní, odmieta od nich ustupovať i za cenu neporozumenia a konfliktu.

Akademický JB

Dovolím si teraz preložiť postupy doktora Juraja Blaška v dizajnárskej práci do jeho akademického pôsobenia na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislave, kde pracuje od skončenia štúdia. Najlepšie to je možné ilustrovať na dvoch predmetoch pre študentov bakalárskeho štúdia. Prvým je *Prax v grafickom dizajne* a druhým je predmet *Vznik fotografickej knihy*, ktorý vedie spolu s doc. Triaška Stefanovič – interdisciplinárny predmet študentov našej katedry a Katedry fotografie a nových médií. V prvom predmete pripravuje študentov na ich pôsobenie v praxi po skončení školy. Pevne nastavenými pravidlami okruhu zadání, seminárnych prác a prostredníctvom príkladov z reálneho života informuje študentov o tvorivých, ekonomických a spoločenských aspektoch bytia a práce grafického dizajnéra. So študentami však nepracuje schematicky, ale náplň a rozsah predmetu modifikuje, variuje a reorganizuje v závislosti od konkrétnej skupiny študentov a ich aktuálnych potrieb. Systém integruje vždy do špecifickej skupiny študentov – komunity. Je schopný nielen sprostredkovať vlastnú skúsenosť dizajnéra z praxe, ale zároveň je vnímavý smerom k meniacemu sa spoločenskému a profesijnému statusu dizajnéra súčasnosti a budúcnosti. Empatický dizajnérsky prístup – v tomto prípade na inom poli – reprezentuje v predmete *Vznik fotografickej knihy*, kde pripravuje študentov oboch katedier na budúce možné spolupráce, ktoré budú extenziou individuálneho umeleckého/dizajnárskeho bytia. Chápanie prezentovaného obsahu a ich adekvátne komunikácia prostredníctvom fotografických kníh sú zrejmé z ich výstupov. Tu by som možno ale povzbudil kolegu, aby sa nebál vyskúšať otočiť jednosmernosť spolupráce od fotografie/fotografa ku knihe/dizajnérovi – teda kniha, ktoré prezentuje fotografický obsah. Rozhodne by tak vytvoril priestor pre zaujímavý experiment a nepredvídateľné výsledky kolaboratívnych študentských projektov. V oboch predmetoch je Jurajova práca hmatateľná, no habilitant obetavo, okrem vyššie spomínaných predmetov, v rámci špecializovaného *FormLabu* (laboratória aplikovaného dizajnu), ktorý tiež vedie, intenzívne spolupracuje s *Ateliérom Priestor* a *Ateliérom Identita*, kde v oboch prípadoch je jeho pôsobenie akcentom na získanie praktických zručností a kompetencií študentov. Využívanie dostupných technológií je skôr samozrejmosťou – očakávaním, ale rovnaký dôraz kladie aj na tie menej artikulované schopnosti dizajnéra, ako je zabezpečenie externých remeselných výkonov, logistiky a práce s rozpočtom. Je preto prirodzené, že sa stal v roku 2019 vedúcim Katedry vizuálnej komunikácie a do riadenia priniesol systém a poriadok, viditeľný nielen v bežných procesoch fungovania pracoviska, ale aj v rozvoji jeho vybavenia, priestorovej organizácie a rozpoznateľnosti najmä smerom do externého prostredia.

Odborný JB

Juraj Blaško je nielen grafický dizajnér a pedagóg, ale je aktivista v pomoci, rozvoji a zviditeľňovaní vlastnej profesie. Zoznam jeho pôsobenia v profesijných organizáciách, porotách, poradných orgánoch je rozsiahly (viď prezentované portfólio). Jeho aktivity sa teritoriálne rozlievajú a prepájajú s aktivitami v zahraničí. Nezostáva ľahostajný, ak sa na poli grafického dizajnu, súťaží a výziev deje nespravodlivosť alebo sa informácie dezinterpretujú. Pohotovo sa hlási v médiách a na miestach, kde sa niečo, čo je v rozpore z dobrými mravmi, deje a pokúša sa o nápravu. Je výrazným hlasom grafických dizajnérov v spoločnosti.

Rozsah práce Juraja Blaška, jej štruktúra a špecifiká sú výborným mixom akademického pracovníka a profesionála zároveň. Odporúčam váženej komisii a umeleckej rade prácu Juraja Blaška, ArtD. prijať a udeliť mu titul docent.